

IEDEREEN

D66

D66 krijgt het voor elkaar

Inhoud

Vooruitstrevend en verantwoordelijk	3
Hart voor ondernemende mensen	4
Lekker groen wonen	7
Onderwijs, kennis en ontplooiing	10
Iedereen hoort erbij	13
Betrokken inwoners, behulpzame overheid	16
Solide financiën	19

Vooruitstrevend en verantwoordelijk

Er is in Rijswijk veel om trots op te zijn en om te koesteren. D66 Rijswijk wil zich sterk maken om te behouden wat goed gaat. Maar D66 wil zich daarnaast de komende jaren voluit inzetten voor wat er nog beter kan – en beter moet. Want stilstand is achteruitgang, ook hier in Rijswijk.

Meer dynamiek is nodig de komende jaren. Rijswijk moet meer gaan bruisen en borrelen! De kwaliteit van wonen, leven en werken moet de komende jaren nog meer versterkt worden. Of het nu gaat over onze woningvoorraad, onze scholen, onze verenigingen, ons groen. Over duurzame energie, schone lucht en veilig verkeer. Maar ook over dynamiek in kunst en cultuur, 'events', creatieve ondernemers, kennis en digitalisering. Dat vraagt ook durf om echte keuzes te maken waar dat nodig is. En een bestuurlijke aanpak waarin meer ruimte komt voor experimenten en actieve inbreng van burgers.

D66 is een partij die tussen de Rijswijkse inwoners staat, dichtbij de mensen. We willen de komende vier jaar concrete resultaten boeken die herkenbaar zijn in het dagelijks leven. Voor jongeren, voor ouderen. Voor ouders met kinderen (ook als ze gescheiden zijn), voor stellen. Voor alleenstaanden, voor studenten. Voor ondernemers, voor zzp'ers. Voor mensen met en zonder werk, met of zonder een beperking. Voor sport- en cultuurfans. Voor liefhebbers van groen en dieren. Kortom, voor alle Rijswijkers. Geen wij en zij, D66 is er voor IEDEREEN.

Want Rijswijk is volgens ons in de eerste plaats een gemeenschap waarin mensen elkaar ontmoeten, waar ze iets moois van hun leven kunnen maken. Waarin mensen kunnen groeien. Letterlijk - als kind in de kinderopvang, op school, op de vereniging, in de speeltuin. Maar ook waarin je kunt groeien als 'mens', samen met anderen – waar je ook uit je eigen 'bubbel' kunt stappen. Dat is het optimistische, sociale en vrijzinnige beeld dat D66 graag koestert en voor ogen heeft voor onze stad.

D66 is een progressieve en sociale partij die kansen wil geven aan mensen. We lopen niet weg voor onze verantwoordelijkheid. Dat doen we landelijk niet en dat doen we ook niet in Rijswijk. De afgelopen vier jaar heeft D66 in het college en via de raad een grote inbreng gehad in de Rijswijkse politiek. En met succes.

De financiële positie van de gemeente is weer sterk en solide. Dat biedt de gemeente de kans om haar eigen, zelfstandige toekomst te blijven vormgeven. Zoals ook het onderwijs mede dankzij haar in Rijswijk verder verbeterd is. Daarnaast heeft D66 zich vanaf het begin hard gemaakt voor een meer open bestuurscultuur in Rijswijk. Met meer verantwoording aan de inwoners. D66 heeft daarin een actieve en verbindende rol gespeeld. Dat is een stijl en houding die bij ons past. En dat heeft zijn vruchten afgeworpen. Maar er is nog veel meer te doen!

Hart voor ondernemende mensen

Rijswijk ligt in het hart van de Randstad. We kunnen onze eigen koers bepalen, maar zijn ook afhankelijk van ontwikkelingen om ons heen. In onze regio, maar ook maatschappelijk. Ja zelfs internationaal. Daar moeten we onze ogen niet voor sluiten. Nee, we moeten die ontwikkelingen juist opzoeken en waar nodig omarmen.

Want de economie in de regio zal voorlopig blijven groeien. Dat betekent meer werkgelegenheid, meer kansen voor onze Rijswijkse ondernemers. Rijswijk moet zijn plek benutten in de kenniseconomie van deze regio. Dat betekent nieuwe partners zoeken (denk aan TU Delft, agrobusiness Westland, Leiden Bio Science), met ruimte voor creatieve zzp'ers, maakindustrie - en minder klassieke, grootschalige kantoren.

D66 vindt dat ondernemers zich weer welkom moeten voelen in Rijswijk. De afgelopen jaren zijn er helaas kansen gemist. Dat begint wat D66 betreft met een actief city-marketingbeleid om bedrijven naar Rijswijk te halen vanuit een stevige regionale visie. Maar nog belangrijker is het dat ondernemers zich eindelijk eens daadwerkelijk gesteund weten door de gemeente. Het ondernemersloket moet echt gaan helpen en ontzorgen in plaats van ondernemers het leven zuur te maken. D66 heeft hart voor de ondernemers, klein en groot.

De Plaspoelpolder zou een belangrijke, dynamische motor moeten zijn, maar dat ⁵ is het helaas nog te weinig. D66 wil daarom dat er drastische en duidelijke keuzes worden gemaakt. Het vertrek van Shell is spijtig, maar de investering van het Europees Patent Office biedt ook weer kansen. Rijswijk kan nu 'patenthoofdstad van Europa' worden. De Plaspoelpolder moet ingericht worden voor vernieuwende kennisbedrijven, kleinschalige maakbedrijven. En er moet volgens D66 veel meer ruimte komen voor wonen: voor singles, voor stellen, voor studenten uit Delft en Den Haag. Een gebied waar kunstenaars zich kunnen uitleven. Met stadsgroen, een boerderijflat en moestuinen. En in het Havenkwartier een leuk jachthaventje. Kortom, van een grauwe gribus naar een levendig 'urban quarter'.

Winkelcentrum In de Bogaard. dreigt intussen een zorgenkind voor de Rijswijkse economie te worden. Consumenten bestellen hun inkopen tegenwoordig veel meer via internet, de concurrentie is moordend en winkelcentra hebben het daarom lastig. D66 wil daarom ook hier heldere, eerlijke keuzes maken om daarmee winkelcentrum In de Bogaard. bloeiend en levensvatbaar te houden voor de toekomst. Een gedeeltelijke herbestemming (wonen, recreatie) is voor D66 geen taboe. Gratis parkeren in winkelcentrum In de Bogaard helpt, D66 wil dat graag mogelijk maken.

Het oude centrum van Rijswijk is een parel in de regio, met gezellige horeca, leuke winkels en een levendige markt. Dat moeten we koesteren en aantrekkelijk houden voor winkelend publiek. Daarom wil D66 dat er een verkenning komt, samen met bewoners en ondernemers, om de Herenstraat deels autoluw te maken inclusief een innovatieve parkeeroplossing.

» Hart voor ondernemende mensen

- Actief citymarketingbeleid gemeente Rijswijk in afstemming met Den Haag en Delft
- Ondernemersvriendelijk loket binnen de gemeente, ook specifiek voor zzp 'ers
- Ruimte voor ondernemers door eenvoudige regels snelle procedures
- Facturen op tijd betalen door gemeente
- Eerlijke kansen voor (kleinere) Rijswijkse bedrijven door functionele aanbesteding
- Openbare snelle wifi-spots
- Plaspoelpolder als 'urban quarter' met ruimte voor kennisbedrijven, creatieve industrie en wonen
- Creatieve plannen herontwikkeling winkelcentrum In de Bogaard.
- Verbetering aantrekkelijkheid Oud Rijswijk door herinrichting Herenstraat en aanpak parkeren
- Belasten van OZB voor zakelijk onroerend goed bij de eigenaar is een effectief middel tegen leegstand
- Kritisch kijken naar taken en functies Metropool Regio Den Haag Rotterdam. Geen vierde bestuurslaag.

Lekker groen wonen

D66 wil dat Rijswijk een aantrekkelijke woonplek is en blijft. ‘Een groene buitenplaats voor stedelijk wonen’ is het scenario in de stadsvisie 2030 die ons aanspreekt. Groen en duurzaam bouwen en wonen staan daarbij voorop. En waar het kan de bestaande woningvoorraad aanpassen. Naar woningen die gasloos zijn en energiezuinig. Waarbij we de allernieuwste kennis op het gebied van woningbouw, ecologie en technologie structureel gaan toepassen. Dit draagt ook bij aan de vermindering van CO2 uitstoot. Zoals D66 ook wil dat we duurzaam omgaan met afval, waarbij we ons afval zo efficiënt, effectief en duurzaam ophalen.

En D66 wil dat er meer geschikte woningen komen voor het middensegment – koop en huur, betaalbaar en van goede kwaliteit. En omdat de grond in Rijswijk beperkt is, zullen er ook meer ruime, flexibele appartementen bij moeten komen in een groene en veilige omgeving. Zeker voor ouderen – levensloopbestendig - zodat zij zolang mogelijk zelfstandig thuis kunnen blijven wonen. Rijswijk is bezig met een inhaalslag, zie Rijswijk Buiten, de Generaal, de Drie Hofdames. Maar het zal voorlopig niet genoeg zijn.

Tel daarbij op dat een deel van de Rijswijkse woningvoorraad bestaat uit portiekwoningen zonder lift, die ongeschikt zijn voor ouderen die slecht ter been zijn en voor gezinnen met jonge kinderen. Er ligt daarom een grote (ver)nieuwbouwopgave in de naoorlogse wijken. Het nieuwe college zal daar ambitieus in moeten zijn om heel Rijswijk aantrekkelijk te houden voor de toekomst. D66 vindt dat keuzes daar samen met de Rijswijkse woningcorporaties en met bewoners moeten worden gemaakt. D66 wil sowieso dat de inwoners een sterkere stem krijgen bij de inrichting van de stad en de openbare ruimte. Verder staan we het splitsen van woningen alleen toe als dit ten goede komt aan het woningaanbod in het middensegment en niet ten koste gaat van de leefbaarheid in de straat.

Rijswijk heeft prachtig groen. De parken zijn onze 'longen'. Die moeten we behouden, maar ook benutten. 'Kijk'-groen mag van D66 best 'doe'-groen worden. Waar hardlopers hun rondje maken en kinderen spelen in ruige speeltoestellen. Zo houden we het mooie Rijswijkse groen levend. En dan moet de biodiversiteit ook worden versterkt met meer diverse flora en fauna. Dat geldt evengoed voor het groen in de openbare ruimte, in plantsoenen en in bermen langs de weg. D66 wil dat de gemeente daar actief op inzet en zo nodig meer op handhaaft. En waar groen verdwijnt willen we dat elders ruimschoots compenseren.

Bereikbaarheid en mobiliteit zijn belangrijk voor de economische ontwikkeling van Rijswijk. Dat moet wel samen gaan met versterking van leefkwaliteit en gezondheid. D66 wil extra aandacht geven aan wandelaars en fietsers (stallingen, rekken). Maar ook met OV en auto moet Rijswijk goed bereikbaar zijn. Goede verkeersregie is daarom nodig om zowel bereikbaarheid als uitstoot in samenhang te kunnen aanpakken. D66 wil locaties met hoge concentraties uitstoot (o.a. fijnstof) en geluidsoverlast aanpakken bijvoorbeeld door limitering maximumsnelheid omliggende snelwegen met trajectcontrole. En door creatieve oplossingen voor verkeersstromen over de Prinses Beatrixlaan. Parkeerbeleid is de afgelopen jaren een hot issue geweest, D66 wil samen met belanghebbenden zoals inwoners en ondernemers het parkeerbeleid verder versimpelen.

»» Lekker groen wonen

- Duurzaam bouwen als norm hanteren voor particulieren, marktpartijen en corporaties
- Alle nieuwbouw gasloos, bestaande wijken omschakelen naar duurzame energie
- Stimuleren van groene daken, 'verticaal' groen en vervanging tegels in tuinen en openbare ruimten door groen
- Bij eventuele verkoop Eneco-aandelen opbrengst deels naar draaideurfonds Rijswijk Energieneutraal
- Zorgwoningen en levensloopbestendige woningen bouw stimuleren inclusief innovatieve woon-zorgconcepten
- Integraal plan (ver)nieuwbouw na-oorlogse wijken Rijswijk
- Meer nieuwbouw in het middensegment (koop en huur)
- Waar groen verdwijnt, elders ruimschoots compenseren
- Meerjarenplan groenonderhoud met nadruk op groen in de stad, biodiversiteit en onderhoud op ecologische basis
- Verdere vergroening van schoolpleinen is wenselijk inclusief moestuinen bij scholen ten behoeve van voedingslessen
- Meer 'doe-groen' in langgoederenzone, Elzenburgerbos en Wilhelminapark met speel- en beweegtoestellen
- Stoplichtvrije fietssnelwegen door Rijswijk
- Aanpak slechte voet- en fietspaden en verbetering bewegwijzering
- Aandacht voor verkeersveiligheid, waarbij doorstroming en veiligheid van voetgangers en fietsers boven doorstroming van auto's wordt gesteld
- Bewoners moeten melding kunnen doen over rommel in de openbare ruimte via social media
- Lobby voor komst treinstation Rijswijk Buiten
- Verbetering veiligheid(sbeleving) rond Station Rijswijk en Piramideplein

Onderwijs, kennis en ontplooiing

D66 is dé onderwijspartij van Nederland. Ook in Rijswijk heeft D66 zich de afgelopen jaren in het college volop ingezet voor goed en toegankelijk onderwijs voor alle kinderen. Brede scholen zijn bij uitstek een vorm van onderwijs die kansen biedt aan kinderen om zich voluit te ontplooiën. We willen een vast aanmeldmoment in het basisonderwijs voor gelijke kansen van kinderen. De ontwikkeling van Integrale Kindcentra (0-12 jaar) versterkt de kansen voor alle kinderen. We zullen de komende jaren moeten blijven investeren in goed en toegankelijk onderwijs en kinderopvang.

Randgemeenten zoals Rijswijk zijn steeds aantrekkelijker voor gezinnen met kinderen en daarom zal de vraag naar scholen en kinderopvangcentra groot blijven. D66 heeft daar al jaren voluit op ingezet, die lijn moet worden doorgetrokken. Rijswijk heeft verschillende goede vakscholen en D66 wil het vakonderwijs in Rijswijk verder mogelijk maken en ondersteunen. De gemeente neemt een actieve rol in stageplekken.

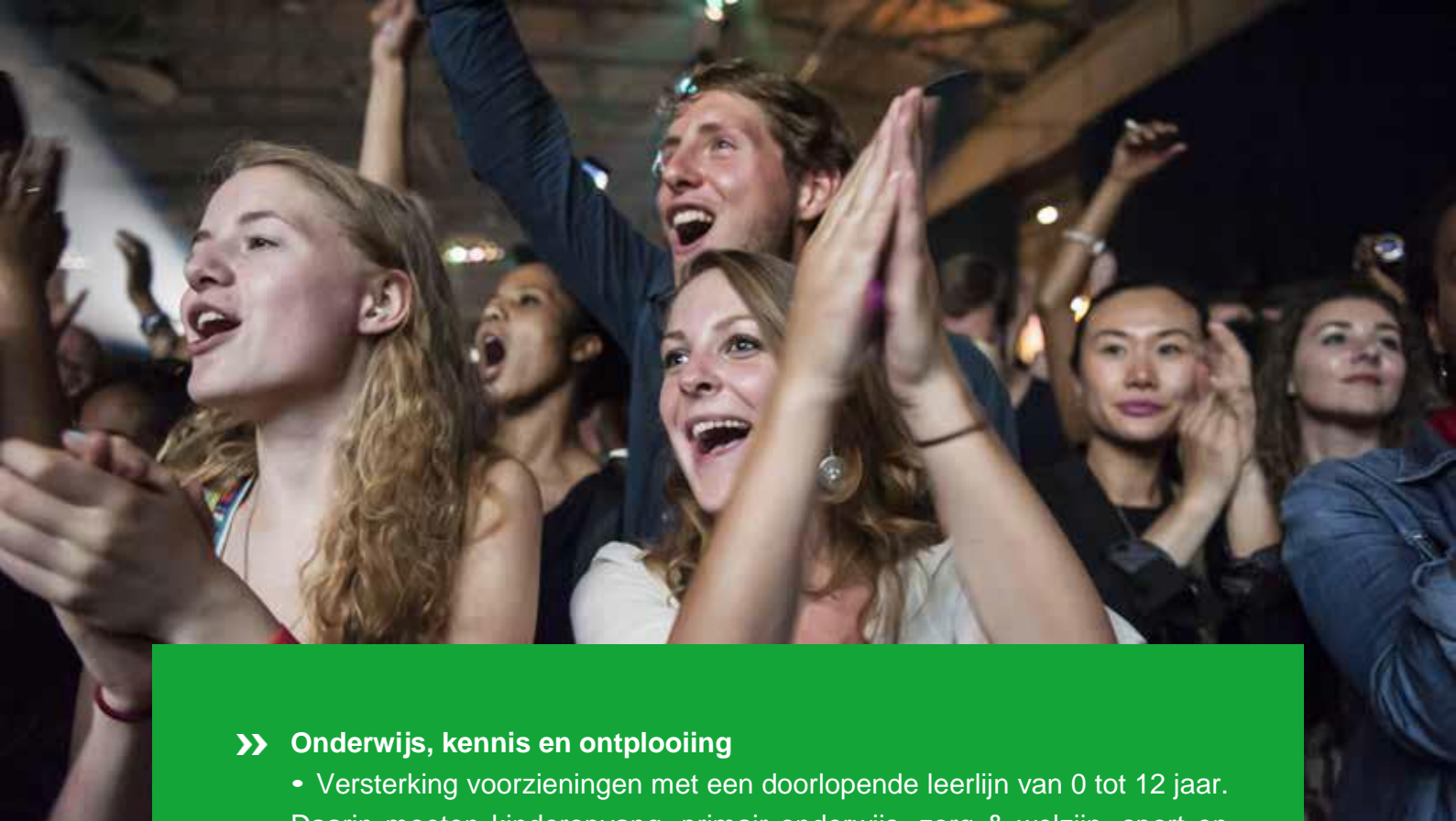
Onze maatschappij en onze economie digitaliseren in hoog tempo. Er is behoefte aan ¹¹ '21st century skills' op het gebied van digitalisering voor alle inwoners van Rijswijk. Daar ligt volgens D66 een taak voor gemeente en de bibliotheek samen met werkgevers en onderwijsinstellingen. Maar ook de gemeente zelf zal een forse slag moeten maken met digitale kennis- en dienstverlening zoals ook het benutten van big data-analyses voor effectief beleid. Universiteiten en hogescholen moeten we uitnodigen en partners van de stad maken. En moeten we experimenten en proeftuinen opstarten die onze inwoners ten goede komen. Ook met gebruik van nieuwe kennis en technologie op terreinen als verkeer, zorg, milieu. En we willen een impuls geven aan sociale innovatie door samenwerking via sociale hackatons en een challenge fonds. D66 wil zo van Rijswijk een slimme, sociale, vernieuwende stad maken.

D66 heeft hoge verwachtingen van het Huis van de Stad op de locatie van het oude stadhuis. Daar kunnen inwoners elkaar ontmoeten, nieuwe kennis en vaardigheden opdoen. Daar zit straks de bibliotheek, maar ook andere sociale instellingen en innovatieve bedrijfjes. Het moet een gezellig, bruisend, sociaal hart zijn voor alle Rijswijkers. En we hebben dan eindelijk weer een plezierige trouwlocatie in het Stadhuis zelf!

Ontmoeting en ontplooiing maken ons als mens. De sportclub is zo'n sociale ontmoetingsplek. D66 wil dat in Rijswijk een breed aanbod aan sportvoorzieningen kan blijven ontwikkelen. Sport is natuurlijk ook gezond. Dat kan in verenigingsverband, maar ook individueel zoals via goede hardlooperoutes. En D66 wil dat er nog meer bruisende evenementen gaan plaats vinden, waarvoor locaties mogelijk worden gemaakt. Zoals 'Rijswijk Beach' met een pop-up evenementen terrein. En het Strandwalfestival moet onderdeel worden van een bredere programmering. Daarbij zal de gemeente evenementen beter moeten gaan ondersteunen. Hulp bij het voldoen aan de noodzakelijke regels voor verenigingen, door ambtenaren die vrijwilligers echt van dienst zijn – immers de vrijwilligers zijn goud waard voor het sociale leven in Rijswijk. D66 wil dat zij gekoesterd worden en niet belemmerd.

Zoals ook cultuur zorgt voor ontmoeting en ontplooiing. Het museum in Rijswijk krijgt de steun van D66. We willen wel dat het zich meer ontwikkelt tot een cultuurhuis. Met zowel aandacht voor de geschiedenis als nieuwe, spannende exposities. Of bijvoorbeeld een 'artist in residence'. Zoals er volgens D66 ook meer aandacht moet komen voor moderne kunst in de openbare ruimte en behoud van historisch erfgoed in Rijswijk. En laten we mooie Rijswijk Schouwburg ook gaan benutten als bioscooplocatie als er geen theatervoorstellingen zijn.

»» **Onderwijs, kennis en ontplooiing**

- Versterking voorzieningen met een doorlopende leerlijn van 0 tot 12 jaar. Daarin moeten kinderopvang, primair onderwijs, zorg & welzijn, sport en kunst & cultuur elkaar versterken. Dit moet de gemeente stimuleren bij bouw en renovatie van schoolvoorzieningen en door verbetering samenwerking en meer innovatie
- Betaalbare kinderopvang voor alle 0-4 jarigen
- Conciërge op elke school
- Ondersteuning vakonderwijs Rijswijk o.a. via stages gemeente
- Leerlingenvervoer op kosten van de gemeente moet beschikbaar blijven voor kinderen met een beperking die niet zelfstandig naar school kunnen
- Extra aandacht en ruimte voor professionals in het onderwijs en in de zorg. Minder bureaucratie, meer ruimte voor vakmanschap is noodzakelijk
- Minimaal 3 uur bewegingsonderwijs op de basisschool waar mogelijk in samenwerking met lokale sportverenigingen. Ook gebruik maken inzet Buurtsportcoaches
- Huis van de Stad op locatie oude stadhuis
- Betere focus taken en opdracht maatschappelijke organisaties in Rijswijk. Dit verbinden aan inrichting Huis van de Stad en herijking subsidiebeleid
- Scholen hebben een belangrijke rol in het bevorderen van tolerantie. Er moet worden geïnvesteerd in versterking van burgerschap, (seksuele) weerbaarheid en acceptatie van diversiteit
- Schoolpleinen, speeltuinen en sportvelden moeten rookvrij worden
- Stimuleren sport in Rijswijk, zowel via verenigingen als individueel
- Meer bruisende evenementen in Rijswijk
- Museum Rijswijk ontwikkelt zich meer tot een cultuurhuis

Iedereen hoort erbij

D66 wil dat iedereen zoveel mogelijk zijn of haar eigen kansen kan benutten. Zodat iedereen volwaardig kan blijven deelnemen aan de samenleving. Wie het niet op eigen kracht kan, krijgt daarbij steun van de overheid. Dat geldt voor mensen die langdurig zonder werk zitten in de bijstand. Bijzondere aandacht hebben oudere werknemers, nieuwkomers en mensen met een arbeidshandicap. Initiatieven moeten wat D66 betreft leiden tot duurzame banen. Dit moet allemaal wel betaald kunnen worden en de budgetten staan nu onder druk. Daarom moet Rijswijk samen met andere gemeenten gaan lobbyen voor extra geld voor de bijstand en de jeugdzorg (het 'buig'-budget).

De zorg thuis vanuit de WMO moet van goede kwaliteit zijn, klantgericht en efficiënt. De afgelopen jaren is hard gewerkt om de WMO, Jeugdzorg en Participatiewet goed uit te voeren. Zo zijn de keukentafelgesprekken behoorlijk succesvol. Maar de domeinen werken nog onvoldoende samen binnen de gemeente. D66 wil dat er de komende jaren wordt gewerkt vanuit een samenhangende visie sociaal domein inclusief voorliggende algemene welzijnsvoorzieningen.

Jongeren met problemen vallen nu soms tussen wal en schip. D66 wil dat er vanuit een integrale aanpak wordt gewerkt. Jeugdinstanties en scholen moeten daarin maximaal samenwerken. D66 wil dat er de komende jaren extra aandacht komt voor vroegsignalering: het zo snel mogelijk onderkennen dat er problemen zijn met een kind of een jongere en die dan gelijk proberen aan te pakken. 14

Voorkomen zodat het niet uit de hand loopt, dat geldt ook voor schuldenproblemen. Schulden kunnen hardnekkig worden en leiden tot armoede, die vaak kinderen het hardst treft. D66 wil dat de gemeente Rijswijk voluit blijft inzetten op een preventieve aanpak – een effectieve en tijdige schuldhulpverlening voor jongeren en zelfstandige ondernemers die in de problemen zijn gekomen. Een basisvoorwaarde om actief deel te nemen aan de maatschappij is goede beheersing van de Nederlandse taal. Dat geldt voor alle Rijswijkers en in het bijzonder voor nieuwkomers. Taalambassadeurs blijven we ondersteunen met vergoeding van de gemeente.

Want de wereld gaat niet aan Rijswijk voorbij, integendeel. Expats, arbeidsmigranten, vluchtelingen – ze maken allemaal onderdeel uit van onze Rijswijkse gemeenschap en ze verdienen volgens D66 hier een goede plek zodat ze zich echt ‘thuis’ kunnen voelen. Statushouders moeten snel hun plek krijgen in de samenleving via onderwijs en (vrijwillers)werk. Dat is volgens D66 de snelste route naar integratie. Instanties moeten daarbij goed samenwerken, ook met gebruik van de inzet van de Rijswijkse vrijwilligers. Zo lang het AZC in Rijswijk een doeltreffende bijdrage levert aan vluchtelingenopvang in Nederland moet het gewoon blijven.

»» Iedereen hoort erbij

- Experimenten starten binnen de bijstand waaronder werken met mogelijkheid om bij te verdienen en met een 'basisuitkering'
- Minder bureaucratie voor zorgpatiënten waaronder betere aansluiting tussen ziekenhuisopname en terugkeer naar huis
- Programma's Valpreventie ouderen voortzetten
- Innovatie en experimenten in de zorg met toepassing van eHealth
- Rustperiode (moratorium) voor mensen met schulden zodat zij de kans krijgen schuldproblemen aan te pakken. Daarbij extra aandacht voor jongeren via een speciaal fonds
- Waardering voor particuliere initiatieven als voedselbanken weggeefwinkel Rijswijk. Gemeente moet hen actief onder de aandacht blijven brengen
- Ooievaarspas moet blijven met zelfde pakket als omliggende gemeente. Tevens gratis voor kinderen
- Ondersteuning taalambassadeurs
- Taal/instreamklassen voor nieuwkomers en expats doorzetten
- Actieve begeleiding statushouders naar onderwijs en werk
- AZC Rijswijk open houden zolang doeltreffend bijdraagt aan vluchtelingenopvang

Betrokken inwoners, behulpzame overheid

D66 wil in Rijswijk de fors gaan inzetten op het versterken en benutten van burgerkracht. Inwoners moeten veel meer kunnen meedenken, meepraten en meebeslissen. Want bij hen zit energie, kennis en creativiteit. Wat D66 betreft gaan we in Rijswijk allerlei mogelijke experimenten aan waarin de stem en de kracht van onze inwoners wordt gebruikt en toegepast. Wij maken daar geen beperkte keuze in, wat ons betreft komt er een hele reeks aan initiatieven in Rijswijk. In dit programma presenteren we een 'menukaart' met ideeën en suggesties. We willen veel uitproberen. En als het succesvol is willen we het ook echt gaan invoeren in Rijswijk.

En burgerparticipatie gaat niet altijd vanzelf. Voor sommige burgers is de drempel immers hoog en moeten ze geholpen worden. Daarom moet de gemeente Rijswijk een stimulerende en faciliterende rol vervullen. Dat kan door partijen en mensen bij elkaar te brengen, door kennis en informatie actief beschikbaar te stellen, platforms te organiseren - ook met slim gebruik van social media. Er is een goed begin gemaakt met het online stadsloket. D66 wil daar mee doorgaan en ook andere wegen bewandelen om zoveel mogelijk mensen en organisaties actief te betrekken.

Burgerkracht raakt wat D66 ook de Rijswijkse politiek zelf. Raadsleden en bestuurders moeten het stuur af en toe uit handen durven geven aan inwoners. D66 wil daarin concrete stappen gaan zetten. 17

De dienstverlening van de gemeente moet de komende jaren verder verbeterd worden, vindt D66. Eenvoudige producten, diensten en procedures moeten snel en efficiënt worden afgehandeld. Online waar het kan, maar ook aan de balie. Mensen moeten met hun vragen en formulieren goed terecht kunnen. Daarnaast moet de gemeente transparant zijn en Open Data creëren die inwoners en ondernemers kunnen gebruiken. D66 wil dat er bij de gemeentelijke ambtenaren een cultuur is waarin men open en dienstbaar is. Geen afstandelijkheid en onnodige bureaucratie, maar echte betrokkenheid bij de Rijswijkse gemeenschap – een lerende organisatie met lef!

Een open samenleving moet tegelijk een veilige samenleving zijn. D66 wil dat de gemeente de privacy van burgers in acht neemt. En dat de overheid verder de veiligheidsmaatregelen neemt die nodig zijn, waarbij er een belangrijke rol is weggelegd voor de gemeentelijke handhavers (BOA's). D66 vindt hun inbreng in de wijken heel belangrijk en wil daarin blijven investeren. Daarnaast is het noodzakelijk dat politie, wijkagenten en andere handhavers goed samenwerken met de inwoners, ondernemers en instellingen van Rijswijk. Daar hoort ook bij het netjes houden van de openbare ruimte. Dat alles zorgt voor meer reële veiligheid en voor minder gevoelens van angst. We sluiten onze ogen niet voor criminaliteit die soms buiten ons gezichtsveld actief is en willen daarom actief BIBOB onderzoek bij het verlenen van vergunningen.

Menukaart Burgerkracht

Dit is een lijst van voorbeelden die we kunnen uitproberen en toepassen:

»» Betrokken inwoners

- Experiment burgerbegrotingen
- Open Data Government- actief openbaar maken van informatie bijv via hackatons sociaal domein
- Instellen burgeradvieskring
- Onderzoek burgerparticipatie door universiteiten en hogescholen
- 'Ambassadeurs' rond een bepaald thema, denk aan jeugdambassadeur, ouderenambassadeur, cultuurambassadeur, sportambassadeur
- Jeugdplannen door scholieren, gecombineerd met aan bezoek schoolklassen aan gemeenteraad
- Open beleidsproces gekoppeld aan social media inclusief 'Track & trace'
- Regelluwe zones rond burgerinitiatieven
- Social design – innovatieve oplossingen door burgers samen met ambtenaren gemeente
- Online forum burgerinitiatieven
- Ideeën en voorstellen in het kader van 'Right to Challenge'
- Experiment 'Raadstaken door burgers'

De bomen groeien ook in Rijswijk niet tot aan de hemel. Maar D66 Rijswijk is er van overtuigd dat een spannende, bruisende en bloeiende gemeente prima samen kan gaan met goed bestuur en gezonde financiën onder de volgende randvoorwaarden. We staan voor een gemeentebegroting die tegen een stootje kan en realistisch is over de toekomst. D66 staat voor open en controleerbaar besturen en daarbij hoort goed inzicht, tijdige beschikbaarheid en volledige verantwoording over de inkomsten en uitgaven van de gemeente.

- De begroting is structureel in evenwicht met voldoende risicoreserves, incidentele bijdrage uit reserves worden binnen vier jaar aangevuld
- Duurzaam investeren met een investeringsbegroting voor 15 jaar; gelden die vrijvallen door investeringen die niet doorgaan komen terug in de algemene middelen
- Eventuele tekorten worden gecompenseerd binnen een beleidsprogramma, meevallers komen terug in de algemene middelen
- De OZB stijgt mee met de consumentenprijsindex zodat de gemeentelijke voorzieningen niet worden uitgehouden. De woonlasten in Rijswijk zijn al één van de laagste in de regio
- Heffingen en leges zijn structureel en op lange termijn kostendekkend met name voor diensten waar langjarige investeringen voor nodig zijn (riool, afvalverwerking)
- Eerlijke lokale heffingen en belastingen voor eenpersoonshuishoudens
- Subsidies worden bij voorkeur voor activiteiten verstrekt waarbij het doel vooraf helder is en de prestatie achteraf wordt verantwoord
- Met partijen die goed presteren maakt de gemeente afspraken over meerjarige subsidies
- We sturen duidelijk, en stellen randvoorwaarden aan de ontwikkeling van grond door private partijen (bestemmingsplan, exploitatieovereenkomst, baatbelastingen)
- We voeren een gepast risicomanagement met tijdige, volledige en juiste informatie aan de gemeenteraad over risicovolle projecten
- We houden voldoende financiële buffers aan om tegenvallers op te vangen en staan voor gezond, gepast weerstandsvermogen

Uitgangspunten

De wereld om ons heen verandert snel en een verkiezingsprogramma kan niet al te ver in de toekomst kijken. Daarom heeft D66 Rijswijk ook uitgangspunten waarop de raadsfractie zijn toekomstig handelen zal baseren:

1. Wij vertrouwen op de eigen kracht en ontwikkeling van mensen.
2. Mensen zijn op steeds meer verschillende manieren met elkaar verbonden. Wij staan open voor iedereen en sluiten niemand uit.
3. Mensen zijn niet gelijk, wél gelijkwaardig. Mensen zijn verschillend en wij willen dat de overheid ruimte laat voor die verschillen.
4. We streven naar een duurzame en harmonieuze samenleving en we treden de wereld om ons heen tegemoet met respect en mededogen.
5. We staan pal voor de vrijheid voor en gelijkwaardigheid van ieder mens, ongeacht opvattingen, geloof, seksuele geaardheid, gerichtheid of herkomst.

D66 krijgt het voor elkaar

Kandidatenlijst D66 Rijswijk

1. Constantijn Dolmans
2. Martine Koopman
3. Elze Woudstra
4. Rens Veerman
5. Boris Gooskens
6. William Jansen

De overige kandidaten zijn: Henri Verbrugh, Gijs Verheij, Marthe Stallenberg, Marnix Koopmans, Harry Kuiper, Pieter Idenburg, Relinde de Beer, Manon van Middelkoop, Auke de Leeuw, Gé Linssen, Patrick Dersjant, Frans van Kasteren en Ewout Dönszelmann. Nicole Dierdorp (oud wethouder) is lijstduwer.

Programmacommissie

Daniël Leseman
Henri Verbrugh
Martine Koopman
Pieter Idenburg
Rens Veerman
Constantijn Dolmans

Contact met de afdeling?

info@d66rijswijk.nl

D66

 @D66Rijswijk

 /D66Rijswijk

www.d66rijswijk.nl

